

2012-06-25

Utsädeslagstiftningen ur ett allergiperspektiv

Anders Falk
Jordbruksverket

www.jordbruksverket.se

2012-06-25

Två slags utsäde: Certifierat utsäde Eget utsäde

www.jordbruksverket.se

2012-06-25

Certifierat utsäde

Utsäde måste vara certifierat för att få säljas som utsäde.

Certifieringen innebär ett skydd för köparen av utsädet.

Certifiering av utsäde utförs av Jordbruksverkets utsädesenhet eller av Frökontrollen Mellansverige AB (FMAB). Analys utförs även av EuroFins.

Olika klasser av utsäde A, stamutsäde, B basutsäde, C certifikatutsäde

www.jordbruksverket.se

2012-06-25

Provtagning

Görs av Jordbruksverket eller av auktoriserade provtagare.

Minsta provmängd för bestämning av inblandning är 1 kg.

Största tillåtna partistorlek för stråsäd: 30 ton

Således tas 1/30000 av partiet ut för analys.

www.jordbruksverket.se

2012-06-25

Vad ingår i certifieringen?

Renhet för sträsädesarter utom råg:
A: 99 %
B: 98 %

www.jordbruksverket.se

2012-06-25

Vad ingår i certifieringen?

Krav på lägsta grobarhet:
För stråsäd: Kravet är vanligen 85 % grobarhet för alla utsädesklasser, men dispenser beviljas ibland.

www.jordbruksverket.se

 2012-06-25

Vad ingår i certifieringen?

Högst tillåtna antal frön av andra arter per kg provmängd:
 A, B: 8 st varav högst 2 stråsäd
 C, C1, C2: 20 st varav högst 14 stråsäd

Utsädet får inte innehålla några frön av flyghavre i det uttagna provet.

 www.jordbruksverket.se

 2012-06-25

Vad ingår i certifieringen?

Utsädet får maximalt innehålla sklerotier eller fragment av sklerotier av mjöldryga per kg provmängd:

A, B: 2 st
 C, C1, C2: 6 st

 www.jordbruksverket.se

 2012-06-25

Vad ingår i certifieringen?

Krav på högsta vattenhalt:

Vattenhalten får vara högst 16 %.

 www.jordbruksverket.se

 2012-06-25

Vad ingår i certifieringen?

Utsädet får inte vara infekterat med sjukdomar som i hög grad försämrar användbarheten. Vid infektion som överstiger vissa nivåer krävs betning för att utsädet ska få certifieras.

 www.jordbruksverket.se

 2012-06-25

Vad ingår i certifieringen?

Sortäktighet och sortrenhet.

Högst tillåtna inblandning av annan sort i stråsäd utom råg:
 A, B : 0,1 %
 C1: 0,3 %
 C2: 1,0

Sortrenhet kontrolleras genom fältbesiktning och kontrollodling.

 www.jordbruksverket.se

 2012-06-25

Hur mycket vete kan det finnas i havre?

C2 havre får innehålla högst 14 kärnor av annan stråsäd per kg.

Tusenkorntvikt vete: 42 gram
 14 vetekärnor torde således väga: $(42/1000) \times 14 = 0,6$ gram

Inblandning: $0,6 \text{ gram} / 1000 \text{ gram} = 0,0006 = 0,6$ promille

Detta bygger på bara ett prov om 1 kg från ett parti på 30 ton.

 www.jordbruksverket.se

Jordbruks
verket

2012-06-25

Statistik inblandning – exempel från 1009 certifieringsprover av stråsäd - medeltal

Art	Antal annan stråsäd per kg	Kasserade partier
Havre	2,5	6/205
Råg	0,1	0/10
Rågvete	3,8	1/45
Höstvete	0,32	0/121
Vårvete	3,0	4/142
Korn	2,4	11/486
Totalt:	2,28	22/1009 ~ 2%

www.jordbruksverket.se

Jordbruks
verket

2012-06-25

Eget utsäde

Enligt UPOV-konventionen, EUs växtförädlarrättsförordning och Jordbruksverkets föreskrifter får en lantbrukare ta eget utsäde för användning på sin egen brukningsenhet. Utsädet får således inte säljas eller ges bort. Om sorten är skyddad av växtförädlarrätt måste avgift betalas till innehavaren av växtförädlarrätten.

Det finns inga krav på analyser av eget utsäde.

Utsädets innehåll av annan art är därför vanligen okänd.

Omkring 25 % av allt utsäde bedöms vara eget utsäde i Sverige.

www.jordbruksverket.se

Jordbruks
verket

2012-06-25

Rensning av utsäde

Åtgärd vid förekomst av frön av annan art eller annan förorening: rensat

Olika typer av säll används vid utsädesrensning.

Problem: Ibland bristande resultat, eller skador på utsädet

www.jordbruksverket.se

Jordbruks
verket

2012-06-25

Bruksodlingen

Bruksodling: annan odling än utsädesodling.

Skörden från bruksodlingen:

Krav på skördens kvalitet ställs främst av köparen och dess kunder.

Myndighetsansvar övergår från Jordbruksverket till Livsmedelsverket.

www.jordbruksverket.se

Jordbruks
verket

2012-06-25

Kontraktsodling

Om man vill uppnå särskilt hög renhet i en bruksodling bör man ingå ett avtal med odlaren om att odlingen ska skötas så att inblandningar hålls på en låg nivå.

www.jordbruksverket.se